

Datum van inontvangstneming : 22/08/2018

Geanonimiseerde versie

Vertaling

C-433/18 - 1

Zaak C-433/18

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

2 juli 2018

Verwijzende rechter:

Korkein oikeus (Finland)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

28 juni 2018

Verzoekende partij:

ML

Verwerende partij:

OÜ Aktiva Finants

KORKEIN OIKEUS	BESLISSING	[OMISSIS]
		[OMISSIS]
	28 juni 2018	[OMISSIS]
VERZOEKENDE PARTIJ	ML	
VERWERENDE PARTIJ	OÜ Aktiva Finants	
BETREFT	Uitvoerbaarverklaring van een buitenlandse beslissing	
BESTREDEN BESLISSING		

Beslissing van de Helsingin hovioikeus (rechter in tweede aanleg Helsinki) van 23 juni 2016 [OMISSIS]

BESLISSING VAN DE KORKEIN OIKEUS (hoogste rechter in burgerlijke en strafzaken)

Onderwerp van geschil

1. In deze zaak is aan de orde de uitlegging van het op het instellen van een rechtsmiddel betrekking hebbende artikel 43, leden 1 en 3, van verordening (EG) nr. 44/2001 van de Raad betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken (hierna: „verordening nr. 44/2001”).
2. Het gaat meer bepaald om de verenigbaarheid van de in het nationale stelsel van rechtsmiddelen opgenomen procedure van toestemming tot voortzetting van het proces in situaties waarin hoger beroep is ingesteld tegen een beslissing van een rechter in eerste aanleg waarbij op grond van verordening nr. 44/2001 een in een lidstaat gegeven beslissing uitvoerbaar is verklaard. De vraag is of in bovengenoemde situatie het hoger beroep volgens de regels van de procedure op tegenspraak wordt behandeld, zoals vereist door artikel 43 van verordening nr. 44/2001 [**Or. 2**], en welke minimumeisen aan de procedure moeten worden gesteld opdat die een contradictoir karakter heeft.

Relevante feiten

3. De Estse onderneming OÜ Aktiva Finants (hierna: „onderneming”) heeft de Helsingin käräjäoikeus (rechter in eerste aanleg Helsinki) verzocht de beslissing van de Estse Harju Maakohus (rechter in eerste aanleg Harju, Estland) van 7 december 2009 uitvoerbaar te verklaren in Finland. De woonplaats van ML, tegen wie tenuitvoerlegging is gevraagd, is Helsinki.
4. De Helsingin käräjäoikeus (rechter in eerste aanleg Helsinki) heeft uit hoofde van verordening nr. 44/2001 de beslissing van de Estse rechtbank van 7 december 2009 uitvoerbaar verklaard in Finland. De käräjäoikeus heeft ML niet gehoord over het verzoek. Bij de uitvoerbaar verklaarde beslissing is ML veroordeeld tot betaling van 14 838,50 EEK aan de onderneming.
5. Na kennis te hebben genomen van het vonnis stelde ML hoger beroep in bij de Helsingin hovioikeus en vorderde hij dat de beslissing van de käräjäoikeus in haar geheel zou worden vernietigd. ML heeft in hoger beroep bij de hovioikeus aangevoerd dat de Estse beslissing was gegeven, zonder dat hij zelf aanwezig was bij het proces. Het stuk dat het geding inleidt, of een gelijkwaardig stuk, was niet zo tijdig en op zodanige wijze als met het oog op zijn verdediging nodig was, aan hem betekend of meegedeeld. Hij had geen enkel stuk ontvangen. Hij kreeg pas kennis van het hele proces door de hem ter kennis gebrachte beslissing van de

käräjaoikeus betreffende de verklaring van uitvoerbaarheid. ML heeft aangevoerd dat de Estse rechtbank niet bevoegd was [Or. 3] om kennis te nemen van de zaak, omdat hij sinds 26 november 2007 zijn woonplaats in Finland had. Ter ondersteuning van zijn vorderingen beroept ML zich op de artikelen 34 en 35 van verordening nr. 44/2001.

6. De Hovioikeus verleende aan ML geen toestemming tot voortzetting van het proces, zodat de behandeling van het hoger beroep beëindigd is. De beslissing van käräjaoikeus blijft daardoor van kracht, tenzij de beslissing van de hovioikeus over toestemming tot voortzetting van het proces in het kader van een rechtsmiddel wordt gewijzigd.

7. ML heeft bij de Korkein oikeus toestemming tot het instellen van cassatieberoep gevraagd, die hem op 24 januari 2017 is verleend. In zijn cassatieberoep bij de Korkein oikeus heeft ML gevorderd dat de beslissing van de hovioikeus wordt vernietigd, dat hem toestemming tot voortzetting van het proces wordt verleend en dat de zaak wordt terugverwezen naar de hovioikeus voor de behandeling van het hoger beroep.

8. De Korkein oikeus dient uit te maken of de nationale bepalingen betreffende toestemming tot voortzetting van het proces kunnen worden toegepast als het gaat om hoger beroep tegen een beslissing betreffende de verklaring van uitvoerbaarheid van een beslissing uit hoofde van verordening nr. 44/2001. Voorts moet de Korkein oikeus uitmaken of de procedure verenigbaar is met verordening nr. 44/2001, meer bepaald met de in artikel 43, lid 3, van deze verordening bedoelde regels van de procedure op tegenspraak. Wanneer de procedure van toestemming tot voortzetting van het proces verenigbaar is met de verordening, staat het aan de Korkein oikeus als nationale rechterlijke instantie om uiteindelijk te beoordelen of in het onderhavige geval toestemming tot voortzetting van het proces had moeten worden verleend. [Or. 4]

Bepalingen

Unierecht

9. Verordening nr. 44/2001 is ingetrokken bij verordening (EU) nr. 1215/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2012 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken. Volgens de overgangsbepalingen van artikel 66, lid 2, van de nieuwe verordening blijft verordening nr. 44/2001 onder meer van toepassing op beslissingen gegeven inzake rechtsvorderingen die zijn ingesteld vóór 10 januari 2015. De onderhavige zaak is vóór het genoemde tijdstip aanhangig gemaakt bij de Estse rechter, waardoor in casu verordening nr. 44/2001 van toepassing is.

10. Hoofdstuk III van verordening nr. 44/2001 bevat bepalingen over de erkenning en de uitvoering van een beslissing. De procedure is geregeld in de artikelen 40 tot en met 42 van verordening nr. 44/2001. Wat het instellen van een rechtsmiddel betreft, bepaalt artikel 43 het volgende:

„Artikel 43

1. Elke partij kan een rechtsmiddel instellen tegen de beslissing op het verzoek om een verklaring van uitvoerbaarheid.

2. Het rechtsmiddel wordt bij het in bijlage III bedoelde gerecht ingesteld.

3. Het rechtsmiddel wordt volgens de regels van de procedure op tegenspraak behandeld.

4. Indien de partij tegen wie de tenuitvoerlegging wordt gevraagd, niet verschijnt voor het gerecht dat over het door de verzoeker ingestelde rechtsmiddel oordeelt, is artikel 26, leden 2 tot en met 4, van toepassing, ook wanneer de partij tegen wie de tenuitvoerlegging wordt gevraagd, geen woonplaats heeft op het grondgebied van een der lidstaten.” [Or. 5]

11. Een soortgelijk vereiste betreffende de behandeling van een rechtsmiddel volgens de regels van de procedure op tegenspraak was reeds vervat in artikel 40, tweede alinea, van het Verdrag van Brussel van 27 september 1968 betreffende de rechterlijke bevoegdheid en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken. In de verordening (EU) nr. 1215/2012, de Brussel I-verordening, die in 2015 in werking trad, is een soortgelijk vereiste niet meer opgenomen in het op het instellen van een rechtsmiddel betrekking hebbende artikel 49, maar het is vaste leer dat het deel uitmaakt van de in deze verordening voorziene procedure. Voorts staat bijvoorbeeld in artikel 33, lid 3 van verordening (EG) nr. 2201/2003, de Brussel II bis-verordening, en artikel 50, lid 3, van de verordening (EU) nr. 650/2012 inzake erfopvolging uitdrukkelijk vermeld dat het rechtsmiddel volgens de regels van de procedure op tegenspraak wordt behandeld.

Nationale procedure voor toestemming tot voortzetting van het proces

12. Overeenkomstig hoofdstuk 25a, § 5, eerste alinea, van de oikeudenkäymiskaari (wetboek van procesrecht), dat op de onderhavige zaak van toepassing is, is in Finland voor het instellen van een rechtsmiddel bij de hovioikeus toestemming tot voortzetting van het proces vereist, wanneer hoger beroep wordt ingesteld tegen een beslissing van de käräjäoikeus. De procedure van toestemming tot voortzetting van het proces is bedoeld om bij te dragen tot een betere bestemming van de beperkte middelen van de hoven van beroep (HE 246/2014 vp blz. 21).

13. Volgens hoofdstuk 25 a, § 11, eerste alinea, van de oikeudenkäymiskaari wordt toestemming tot voortzetting van het proces verleend, wanneer: 1) er redenen zijn voor twijfel aan de juistheid van de beslissing van de käräjaoikeus; 2) het niet mogelijk is de juistheid van de beslissing van de käräjaoikeus te beoordelen [**Or. 6**] zonder verlening van toestemming tot voortzetting van het proces; 3) verlening van toestemming tot voortzetting van het proces belangrijk is voor de toepassing van het recht in andere, soortgelijke zaken, of 4) er een andere gewichtige reden is om toestemming te verlenen.

14. Overeenkomstig hoofdstuk 25 a, § 13, van de oikeudenkäymiskaari verzoekt de hovioikeus, alvorens uitspraak te doen over het verlenen van toestemming tot voortzetting van het proces, zo nodig de wederpartij om een schriftelijk antwoord op het hoger beroep. Volgens hoofdstuk 25 a, § 14, eerste alinea, van de oikeudenkäymiskaari beslist de hovioikeus over toestemming tot voortzetting van het proces op basis van de beslissing van de käräjaoikeus, het hoger beroep, het eventuele antwoord en zo nodig andere stukken in het dossier in een schriftelijke procedure. Volgens hoofdstuk 25 a, § 18, wordt toestemming tot voortzetting van het proces verleend, wanneer ten minste één lid van de rechtsprekende formatie van drie leden voor het verlenen van toestemming is. Toestemming tot voortzetting van het proces kan echter ook worden verleend door een rechtsprekende formatie die wordt gevormd door wordt door één lid.

15. Wanneer toestemming tot voortzetting van het proces wordt verleend, wordt de behandeling van het hoger beroep voortgezet bij de hovioikeus. Volgens hoofdstuk 26, § 1, van de oikeudenkäymiskaari dient in dat geval te worden onderzocht of en op welke wijze de beslissing van de käräjaoikeus moet worden gewijzigd. Volgens hoofdstuk 26, § 3, wordt de andere partij in de procedure verzocht om een schriftelijk antwoord op het hoger beroep binnen een door de hovioikeus vast te stellen termijn, tenzij al om een antwoord is verzocht in het kader van de verlening van toestemming tot voortzetting van het proces of een verzoek om een antwoord kennelijk overbodig is.

16. Volgens het regeringsontwerp dat heeft geleid tot de regelgeving met betrekking tot toestemming tot voortzetting van het proces moet de drempel voor die toestemming laag zijn (HE 105/2009 vp blz. 33). Er is niet voorgesteld [**Or. 7**] om in de wet specifieke uitzonderingsbepalingen op te nemen voor bijvoorbeeld beslissingen betreffende de erkenning en tenuitvoerlegging van buitenlandse uitspraken. Voor zover supranationale wetgeving of een overeenkomstige internationale verplichting specifieke maatregelen vereist voor een rechtsmiddelprocedure, werd voorgesteld dienovereenkomstig te handelen binnen het kader van de procedure van toestemming tot voortzetting van het proces. Bijvoorbeeld wanneer de verweerder pas in de fase van hoger beroep kennis krijgt van de beslissing van de käräjaoikeus tot uitvoerbaarverklaring van een buitenlandse

beslissing, dan zou dat kunnen worden beschouwd als een gewichtige reden in de zin van hoofdstuk 25 a, § 11, eerste alinea, punt 4, van de oikeudenkäymiskaari voor het verlenen van toestemming tot voortzetting van de procedure. De zaak wordt echter altijd van geval tot geval beoordeeld (wetsontwerp van de regering HE 246/2014 vp blz. 17).

17. De Korkein oikeus merkt op dat het derhalve de bedoeling van de nationale wetgever was dat ook hoger beroep tegen een beslissing van de kärjäoikeus betreffende de erkenning en tenuitvoerlegging in Finland van een beslissing onder de procedure van toestemming tot voortzetting van het proces valt.

Noodzaak van een prejudiciële beslissing

18. In deze zaak dient te worden uitgelegd of de hierboven beschreven, in het nationale systeem van rechtsmiddelen opgenomen, procedure van toestemming tot voortzetting van het proces verenigbaar is met artikel 43, lid 1, van verordening nr. 44/2001, wanneer bij de behandeling van het hoger beroep bij de hovioikeus, ook in zaken op grond van de verordening, sprake is van twee fasen: eerst beoordeelt de hovioikeus aan de hand van de wettelijk vastgelegde criteria of is voldaan aan de voorwaarden voor toestemming tot voortzetting van het proces, en pas wanneer die toestemming is verleend, gaat de hovioikeus door met de volledige behandeling van het hoger beroep [**Or. 8**]. Wanneer geen toestemming tot voortzetting van het proces wordt verleend, blijft de beslissing van kärjäoikeus van kracht.

19. Voorts is het onduidelijk wat in artikel 43, lid 3, van verordening nr. 44/2001 wordt bedoeld met „[h]et rechtsmiddel wordt volgens de regels van de procedure op tegenspraak behandeld”. Voldoet de procedure van toestemming tot voortzetting van het proces aan het vereiste van artikel 43, lid 3, van verordening nr. 44/2001 dat het rechtsmiddel op tegenspraak wordt behandeld, wanneer overeenkomstig hoofdstuk 25 a, §§ 13 en 14, van de oikeudenkäymiskaari ook uitspraak kan worden gedaan over het verlenen van toestemming zonder dat de wederpartij wordt verzocht om een antwoord? Bovendien blijft het de vraag of zelfs wanneer de wederpartij is verzocht om een antwoord vóór de uitspraak over het verlenen van toestemming, zoals is toegestaan op grond van hoofdstuk 25 a, § 13, is voldaan aan het vereiste inzake behandeling op tegenspraak. Verder is het niet duidelijk of het vereiste inzake behandeling op tegenspraak meebrengt dat de wederpartij ook moet worden gehoord vóór de uitspraak over het verlenen van toestemming tot voortzetting van het proces, wanneer een rechtsmiddel is ingesteld door de om tenuitvoerlegging verzoekende partij, na afwijzing van haar verzoek.

20. Het Hof van Justitie van de Europese Unie heeft geen uitspraken gedaan over de uitlegging van artikel 43 van verordening nr. 44/2001 en evenmin bestaan er uitspraken over de uitlegging van de overeenkomstige bepalingen van verordening (EU) nr. 1215/2012 (Brussel I-verordening). Het Hof heeft zich in het arrest van 12 juli 1984, Firma P. tegen firma K., (178/83, EU:C:1984:272) uitgesproken over de behandeling op tegenspraak van een rechtsmiddel in situaties die onder de verordening vallen. In dit arrest, dat betrekking heeft op artikel 40, tweede alinea, van het Verdrag van Brussel van 27 september 1968 betreffende de rechterlijke bevoegdheid en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken, [Or. 9] overwoog het Hof onder meer het volgende:

„7 Artikel 40 van het Verdrag bepaalt:

De partij tegen wie de tenuitvoerlegging is gevraagd wordt opgeroepen te verschijnen voor het gerecht bij hetwelk het beroep is ingesteld. In geval van verstek zijn de bepalingen van artikel 20, tweede en derde lid, van toepassing, ook wanneer deze partij geen woonplaats heeft op het grondgebied van een der Verdragsluitende Staten.

8 In de tekst van deze bepaling is geen uitzondering voorzien.

[...]

11 Het executieverdrag verlangt echter nadrukkelijk, dat de procedure in beroep een contradictoir karakter heeft, zonder daarbij onderscheid te maken naargelang van de draagwijdte van de beslissing in eerste aanleg. In deze regeling komt het fundamentele streven van het Verdrag tot uitdrukking om het juiste midden te vinden tussen het voor dit soort procedures noodzakelijke verrassingseffect en de eerbiediging van de rechten van de verdediging (zie 's Hof's arrest van 21 mei 1980, zaak 125/79, Denilauler, Jurispr. blz. 1553). Om deze reden wordt de verweerder in eerste aanleg niet gehoord, maar dient de procedure in hoger beroep een contradictoir karakter te hebben. Van deze grondregel mag niet worden afgeweken in een geval waarin de rechter in eerste aanleg het verzoek om verlof tot tenuitvoerlegging heeft afgewezen op louter formele gronden die geheel voor verzoeksters verantwoordelijkheid komen. Er is geen reden om deze situatie verschillend te beoordelen naargelang de verweerder zijn gewone woonplaats of verblijfplaats heeft in de staat waar de tenuitvoerlegging wordt gevraagd, dan wel in een andere staat.”

21. In de juridische literatuur is de verhouding tussen artikel 43 van verordening nr. 44/2001 43 en de nationale wetgeving betreffende het instellen van een rechtsmiddel aangemerkt als volgt:

„Paragraph 1 introduces an unencumbered right of appeal against a decision granting or refusing a declaration of enforceability. [...] All allegations, substantial or formal, by the parties may be [Or. 10] brought, actually for

the first time, to the appellate court. Further specifications, if any, of the right to appeal might be introduced by local procedural law, provided that they do not unduly restrain or frustrate the right of appeal, as expressly granted by the Regulation.” [*Magnus/Mankowski/Kerameus*, Brussels I Regulation (2nd ed. 2012) art. 43 note 11)

22. In de punten 153 en 154 van het toelichtend rapport over het Verdrag betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken (PB 2009, C 319), wordt onder andere verklaard:

„153. Artikel 43 bepaalt dat ‚elke partij’ een rechtsmiddel kan instellen, dus ongeacht of het verzoek is ingewilligd dan wel afgewezen. In de praktijk zal echter alleen de partij waartegen de tenuitvoerlegging wordt gevorderd er belang bij hebben een verklaring van uitvoerbaarheid aan te vechten en zal alleen de verzoeker er belang bij hebben een afwijzing van het verzoek te bestrijden.

[...]

154. Beide rechtsmiddelen moeten worden behandeld in een contradictoire procedure. In artikel 43, lid 3, is slechts sprake van ‚de regels van de procedure op tegenspraak’. Aangezien verdere bepalingen ontbreken, wordt de procedure gevolgd waarin normaliter is voorzien in het nationale recht van het aangezochte gerecht, mits gewaarborgd is dat beide partijen gehoord worden.”

23. Om vast te stellen of de in het nationale recht voorziene procedure van toestemming tot voortzetting van het proces in overeenstemming is met de in artikel 43, lid 1, van verordening nr. 44/2001 aan beide partijen gewaarborgde doeltreffende rechtsmiddelen, moet bij de uitlegging in aanmerking worden genomen dat, hoewel voor een volledig onderzoek van het hoger beroep bij de hovioikeus in een eerste fase beoordeeld dient te worden of [**Or. 11**] is voldaan aan de in hoofdstuk 25a, § 11, van de oikeudenkäymiskaari vastgelegde voorwaarden voor toestemming tot voortzetting van het proces, genoemde voorwaarden nauwkeurig zijn vastgelegd in de wet. Bovendien wordt volgens de bepaling toestemming steeds verleend, wanneer is voldaan aan de voorwaarden, en dient de drempel voor verlening van toestemming laag te zijn, zoals blijkt uit de in punt 16 hierboven genoemde toelichting bij de wet. Bij de uitlegging zou ook in aanmerking moeten worden genomen dat volgens hoofdstuk 25a, § 14, van de oikeudenkäymiskaari bij de verlening van toestemming rekening kan worden gehouden met de stukken in het dossier, en dat bijvoorbeeld in situaties waarin in het kader van een rechtsmiddel geen van de in de artikelen 34 en 35 van de verordening genoemde gronden worden aangevoerd, op grond van artikel 45 van de verordening het rechtsmiddel niet kan slagen. In die gevallen kan al op basis van de stukken in het dossier

worden aangenomen dat het rechtsmiddel ongegrond is, zodat toestemming tot voortzetting van het proces niet hoeft te worden verleend. Voorts moet bij de uitlegging in aanmerking worden genomen dat volgens de toelichting bij de wet bij de verlening van toestemming rekening kan worden gehouden met de bijzonderheden van de procedure betreffende de erkenning en de tenuitvoerlegging van de buitenlandse beslissing, door bijvoorbeeld vast te stellen dat er sprake is van een gewichtige reden in de zin van hoofdstuk 25a, § 11, punt 4, van de oikeudenkäymiskaari, wanneer de partij tegen wie de tenuitvoerlegging wordt gevraagd, pas in het stadium van het instellen van een rechtsmiddel voor de eerste maal kennis krijgt van de beslissing.

24. Bij de beoordeling of de procedure voor toestemming tot voortzetting van het proces overeenkomstig artikel 43, lid 3, van verordening nr. 44/2001 voldoet aan de regels van de procedure op tegenspraak, dient bij de uitlegging in aanmerking worden genomen dat volgens hoofdstuk 25a, § 13, van de oikeudenkäymiskaari de hovioikeus de wederpartij kan verzoeken [Or. 12] om een antwoord vóór de beslissing over toestemming en dat antwoord daarbij kan meewegen. Bij de uitlegging moet ook in aanmerking worden genomen dat het belang dat de wederpartij erbij heeft om de gronden van het hoger beroep te kennen en daarop al te antwoorden vóór de beslissing over toestemming tot voortzetting van het proces, kan verschillen naargelang de partij die hoger beroep heeft ingesteld, de partij is tegen wie de tenuitvoerlegging wordt gevraagd, of de partij wiens verzoek om tenuitvoerlegging door de rechter in eerste aanleg is afgewezen.

25. Volgens de Korkein oikeus zijn betrokken uitleggingsvragen ook relevant in gevallen waarin, in plaats van verordening nr. 44/2001, de in 2015 in werking getreden verordening (EU) nr. 1215/2012 (Brussel I-verordening), verordening (EG) nr. 2201/2003 (Brussel IIbis-verordening) of verordening (EU) nr. 650/2012 inzake erfopvolging van toepassing is.

De prejudiciële vragen

Na de partijen in de gelegenheid te hebben gesteld hun standpunt met betrekking tot de inhoud van een verzoek om een prejudiciële beslissing kenbaar te maken, schorst de Korkein oikeus de behandeling van de zaak en legt het Hof de navolgende prejudiciële vragen voor:

1. Is de in het nationale systeem van rechtsmiddelen opgenomen procedure van toestemming tot voortzetting van het proces in overeenstemming met de in artikel 43, lid 1, van verordening nr. 44/2001 aan beide partijen gewaarborgde doeltreffende rechtsmiddelen, wanneer hoger beroep wordt ingesteld tegen een beslissing van de rechter in eerste aanleg die betrekking heeft op de erkenning en tenuitvoerlegging van een beslissing in de zin van verordening nr. 44/2001?

2. Wordt bij de procedure van toestemming tot voortzetting van het proces aan het vereiste van een procedure op tegenspraak in de zin van artikel 43, lid 3, van verordening nr. 44/2001 voldaan [**Or. 13**], wanneer de verwerende partij niet wordt gehoord vóór de beslissing over toestemming? Is hieraan voldaan wanneer de wederpartij wordt gehoord vóór de beslissing over toestemming tot voortzetting van het proces?

3. Is het voor bovenvermelde interpretaties van belang dat de partij die een rechtsmiddel heeft ingesteld, niet alleen de partij kan zijn die om tenuitvoerlegging verzoekt en wiens verzoek is verworpen, maar ook de partij tegen wie de tenuitvoerlegging is gevraagd, indien het verzoek is ingewilligd? [**Or. 14**]

[OMISSIS]